

מדינת ישראל
הכנסת

ש.ל.

פרוטוקול מס' 14/ב'

מישיבת ועדת הפנים
שהתקיימה ביום ג', כ"ג באדר תשי"ג - 10.3.53,
בשעה 15.00.

נוכחים:
היו"ר נ. חת
ע. אסף
מ. ארם
מ. חזני
א. כלפון
ח. לנדאו
א. פרלשטיין

מזמנים: שר המטרה - ג.ט. סיטריה.

סדר-היום: מסירת אינפורמציה ע"י שר המטרה בקשר
למכסיר ההאזנה.

היו"ר נ. חת: אבי פותח את הישיבה.

בישיבה הקודמת טענו את תחילת סקירתו
של שר המטרה בקשר למכסיר ההאזנה, והוא קרא אז בפנינו את כל
הפרטים בנוגע להגשת ענין זה למשפט.

שר המטרה ג. סיטריה: ביום 24.2.53 הובאו הנאשמים לבית
המשפט באסמת פריצה. אצטט קטע מתוך
הגזר-דין סניתן נגד הנאשמים:

"הנאשמים הצהירו בעדותם במטרה וחזרו
על כך אף בבית-המשפט, כי נכנסו לאותם המסודים מתוך מטרה להפגין
נגד משפט פראג, וזאת לאחר שלדעתם תנועת הסומר הצעיר זהה עם
המפלגה הקומוניסטית. בבית-המשפט אמר הנאשם מס' 1, כי אביו הוגלה
לסיביריה מטום היותו עסקן ציוני, וטם נפטר. הנאשמים טענו כי
מטרתם היתה להפוך את הסולחנות שהיו במקום, לטם סחאה ותו לא."

המטרה לא הביאה את ענין מכסיר ההאזנה,
ורצוני לציין כי את המכסיר ראיתי בפעם הראשונה בידי חבר הכנסת
יערי במליאת הכנסת.

הנאסטים נקבטו ב-50 ל"י כל אחד, וחתמו על התחייבות להתנהגות טובה לתקופה של שנתיים.

רצוני לציין שטוב יהיה אם היודע פרטים על המקרה ימסור אותם למטטרה.

דובר על מכתבי איום, - המטטרה לא ידעה ולא כלום מכתבים כאלה.

אני מוכן לענות על שאלותיכם.

שאלותי הן:

א. פרי:

(א) שר המטטרה אמר, שהוא קבל את הודעת הנאסטים, וגם בבית המספט נאמר שהם באו כאילו "להרגיז". אני שואל, אם אנשים אלה באו סתם להרגיז, אזי כיצד קרה הדבר שבטאאו אצלם ספתחות מותאמים לכל חדרי המסרד? זהו דבר מוזר. זאת ועוד, לפתע פתאום הם נזכרו כי יש להם מספחות בסיביר. אם האיכתם קנאת קרוביהם, הרי עשו מה שעשו מתוך שקול-דעת ומתוך הכנות מוקדמות. מתוך כך מסתבר, שהם היו עם קודם לכן, ולא פעם אחת ואף לא פעמיים; הביאו אתם מסגרים כדי להתאים את המפתחות. האם המטטרה חקרה אותם בכוון זה?

(ב) מתוך דברי שר המטטרה אני מבין, כי הצהרת הנאסטים נתקבלה על דעת המטטרה. אך הנה, אני קורא בעתון מאמר על פסק-הדין שניתן נגד הנאסטים הללו. בפס"ד זה הטופט אומר: "אני מפפק אם אמנם טטרת הנאסטים היתה זו שהצהירו עליה במטטרה ובבית-המספט, מאחר שתגובה מסוג זה במסיבות ציינתל לעיל, נראית בעיני למוזרה ביותר." כלומר, אותן ההוכחות שהתובע הציג לפני הטופט, - והתובע במקרה זה היתה המטטרה - ומאחר שלא היו עובדות אחרות לפני הטופט, למרות כל זה הוא הרטה לעצמו לפפק בדבר. אני שואל: מדוע שר המטטרה לא העלה פקפוק כזה על לבו?

(ג) נניח ששר המטטרה מאמין בפקודיו, והוא אף חושב שהם עושים את מלאכתם כראוי, ולכן קבל את ההצהרה. אולם, מאחר שהשר סמע מה שאמר הטופט בפסק-דינו, האם השר לא ציחה לערוך חקירה אם פיקודיו עשו את מלאכתם באמונה וכו'? או אולי השר מוכן לערוך כעת חקירה כזו?

ס. חזוני:

(א) האם נכון הוא שבמסרדו של חבר הכנסת יערי היתה קופסת סבון במקום המכטיר, והיא נעלמה

ע"י המחפטים?

(ב) ברצוני לדעת אם נחקרו הסופרים מאנסי הקבוץ הארצי ע"י המטטרה, כלומר, למה אנסי הקבוץ לא קראו מייד את המטטרה? האם הם הוכו, או לא הוכו, וכו'...?

(ג) כמה זמן, בדרך כלל, עובר מתפיסת אדם עד למספטו?

נהנה

(ד) חבר הכנסת פרי / מחסינות, והרסות בידו לספר שלא היו דברים מעולם, והאנסי ספרצו לטם אינם אלא שליחו של מיטהו וכו'; מדוע לא תובעים את העתון "על-המטמר" על הוצאת דיבה?

ח. לנדאו:

האם אפשר לקבל העתק מפרטיכל החקירה של המטטרה?

(ב) האם אפשר לדעת מה בדיוק עושה הקצין
נוביק? מה מספר האנשים העובדים על-ידו,
והמקבלים טשכורת מתקציב המטטרה? מהו הטרנספורט העומד לרשותו של
הקצין נוביק, שגם הוא ממומן ע"י המטטרה? כמה מקבלי שכר ישנם שאינם
לובסי-מדיים, וכמה מקבלי שכר לובסי-מדיים?

את שאלתי זו אסאל באופן ישיר: מה הם
הקטרים של הס"י עם המטטרה? מיהו האדם האחראי לפעולות הס"י?

סר המטטרה ב. סיטריית:

לשאלתו של חבר הכנסת פרי בקשר למציאת
המפתחות אצל הנאסטים, ברצוני לענות,
כי נמצאו אצלם לא רק מפתחות. הם באו בכוונה לפתוח דלתות והם הצטיידו
בכל מלני מכסירי. דבר זה מראה על הכנה מוקדמת. הרי כל אחד אשר יש
בדעתו להתפרץ לאיזה שהוא בית, עושה לו תכניות כאלו. דע לך, חבר הכנסת
פרי, המטטרה חקרה רבות בטטח זה, ולמטטרה אין זכות-יתר. בהתאם לחוק,
סאטר לחקור ולהסביר לנאסס, כי הוא רשאי לדבר או לא לדבר, וכי כל מה
שיאמר - ישמט הוכחה לבית הטטפט. כך מסבירה המטטרה לנאסס, והוא
מדבר, וכל מה שהוא אומר - נרסס.

כאשר אדם טוען שהוא היה ברחוב אלנבי למסל,
דבר זה נראה סתום, ואני יכול רק לשאלו: באיזו טעה היית שם, ותו לא.

אם כן, במקום המקרה היו 4 שומרים בני
הקבוץ הארצי, שתפסו את הנאסטים האמורים. ערכנו חיפוס בבתיים של
הנאסטים, ולא נמצא דבר חסוד. אתם, אנשי הקבוץ הארצי, לא נתתם לנו
שום מפתחות אשר לפי עובדה זו היינו יכולים לחקור אותם. ולכן, אם
האנשים אינם טובנים לגלות פרטים על מכסיר-האזנה, הרי על-ידי כך אתם
מאלצני לחסוד בהם. אולם, אם אמרים לי שיש לחסוד בהם על סמך
משהו, אזי אני דן אותם בהתאם לכך.

ברצוני לענות לחבר הכנסת חזני: לא

נמצאה סכוניה כזו.

אני חוזר ואומר, כסירד המפקח להביא את
המכסירי, נסמעה צעקה - גנבים, גנבים. כנסמעה צעקה זו, רצו אנשים,
ובין העולים את המדרגות, עלה אדם בלבוס אזרחי, והוא בלתי-ידוע למטטרה.
אם קיים אצלך יסוד לחשד, אני מבקשך להציגו בפני, והוא ישמט לי כטיס לחקירה.

השומרים בחקרו במטטרה ולא אמרו דבר.
כאן היה מקום להאסיטם בזה שהחזיקו אנשים באופן בלתי-חוקי. אולם הם
טענו, כי הם אינם יודעים להסתמט בטלפון. לא זו בלבד, אלא גם שלא
הביאו את האנשים למטטרה, כאשר המטטרה איננה דחוקה ממקום המקרה. השומרים
עצרו בני-אדם בטטך 5 שעות, וטענו כי הם אינם יודעים להסתמט בטלפון...
יתכן שזה נכון...

בענין תביעת העתון "על-המסטר" על הוצאת דיבה:
אני חושב שזוהי הוצאת דיבה לא בטובן חוקי. אם היו שואלים אותי, אם
יש מקום להוצאת דיבה, הייתי אומר: אין! על כן לא תבענו
את "על-המסטר", ואינני חושב, כי יש מקום לתביעה כזו.

לבקשתו של חבר הכנסת לנדאו: אינני יכולים
למסוד פרטיכלים, ותיקי המטטרה הם סודיים. בדרך כלל, איננו מוסרים תיקים
סודיים או לא-סודיים. אנו כן מוסרים תיקים רק בפקודת בית-
המטפט. הוא הדין לגבי פרטיכלים של חקירות המטטרה. אני אומר, כי אם
היינו עוטים אחרת - כי אז היינו עוטים את עבודת המטטרה-פלסטר.

אשר לסאר השאלות שנשאלתי, אני חושב שהן
אינן נוגעות לבעיה בה אנו עוסקים - מכסיר-ההאזנה.

הקצין נוביק עובד במטטרה. בתוך התקציב
הכללי, יש לנו סעיף לטירות מסויים, והוא מתחלק למספר סעיפים. אין
לנו כללים ביחס לזה. ישנה הוראה לחלוקת השוטרים בארץ וכו'.

ה. לנדמן:

האם לנוביק אין מחלקה ואנשים מסלון?

טר המטרה ב. שיטרית:

לכל מחלקה יש כוח אדם מסלה.

אין לנו ש"י, וגם אין לנו קטר עם הש"י.
גם מטרה פוליטית אין לנו. אדרבה, תנו לי סמכות כזו, ואעשה הכל
בטוח זה. לעומת זה, אנו חוקרים מעטים פליליים, ולטעם כך אנו מעסיקים
אנשים, שהם טוטרס, ולפעמים אנו נותנים להם הוראה שיתהלכו כאזרחים,
הכל לפי המקרה.

אני חוזר ואומר, כי אין לנו מטרה פוליטית,
ואינני יכול לענות. לטאלתך, מי הוא הש"י.

היו"ר ב. חת:

אנו מודים לטר המטרה. אני מבין שהחברים
רוצים להביע את דעתם בענין זה, בבקשה.

א. פרי:

אדוני הטר, אומר לך את דברי באופן גלוי.
אין אני בא להאשים אותך בזה, ואין איש
ה"טומר הצעיר" ומסיעת מפ"ם, באים להאשיםך בזאת.

במסדרו של יערי הותקן מכסיו האזנה - ואינני
אומר כאן כי המטרה אחראית לזה. - אולם, זאת אומר בגלוי: אני מאשיםך,
אדוני הטר, בזה שאתה חפפה על הענין הזה. סלח לי, אדוני, על כי אינני
יכול לראותך תמים דעים בענין זה, טעום שלא בכל יום ויום מתגלים דברים
כאלה. השופט, כמובן, איננו יכול לומר אחרת מאשר זה שהוא מפקפק.
אני מסוכנע שאתה מקבל את הודעתם של הנאשמים כהודעות כוזבות. אם כן,
אני שואל אותך, אדוני, מדוע היה צריך לביים את כל המקרה הזה?
הרי כל ילד ברחוב יודע על קיומו של ה"ש"י. רק בשאלת השאלה: למי הוא
כפוף.

אנו טוענים, אדוני הטר, שאתה חפפה על הענין;
כן אנו טוענים, כי לא ערכת חקירה בענין זה.

היה שם אדם שהיה לבוש אזרחית. אנו שואלים:
מיהו אותו אזרח, האם הוא הוא המקטר בין המטרה, ואולי היה זה הקצין
בוביק? אני מסוכנע כי קיימת חוליה מקשרת, והאיש הלבוש אזרחית בשלח
יחד עם המטרה כדי לטסטט את העקבות; ואילו אתה, אדוני הטר, סיעת לטסטט
זה.

דעתנו על הפרשה כולה, ועל התפקיד שהמטרה ממלאה
וטר המטרה העומד בראשה, היא זו: אם המטרה היתה רוצה לגלות דברים,
היתה מראה מאמץ טטויים; ואילו במקרה זה, - המטרה הבליטה את
טטטט הענין.

אני מסכם: ועדת הפנים איננה מקבלת את
המברותיו של טר המטרה בענין זה.

ט. חזני:

אני לא היתתי בדיון הרחב שהיה טניב פרשה זו,
אך אני אומר, כ"ענין זה מחייב בירור.
הכוונה היא לא למכ יר ההאזנה, אלא ל"ש"י.

אני אומר, מדינה כמדינתנו, עם גבולותיה
הפרוצים, ועם יהודים בני-ברית, ולא בני-ברית, היושבים בתוכה, - צריכה
לקיים מין זרוע חשאית. זהו דבר בלתי-נעים וגם בלתי-ראוי בימים כתיקונם.
אולם בימים אלה, זרוע כזו פירושה שלום הציבור ושלום המדינה. ואם קיימת
זרוע משטרתית כזו, אזי יכולים לטעון שהזרוע הזו מוסמכת לבצע דברים;
ואם היא מחליטה לבצע את הדברים, אזי אין כל מקום לטענה שהמטרה חפפה
עליהם. המטרה, לדעתי, איננה יכולה להילחם נגד זה.

כאשר אני מחייב את קדומה של זרוע חשאית זו באופן עקרוני, אדי יחד עם זה אני אומר, שצריך להיות ברור: מי הם האנשים העומדים בראש - ואינני מעוניין באנשים אלא מבחינת האחריות העליונה של המדינה, ולפיכך אני מוכרח לדעת מי הם האנשים האחראים. כשם שאני אומר, ששלום הצבור ושלום המדינה מחייבים דבר זה, כך אני אומר, ששלום הצבור ושלום המדינה מחייבים לדעת מי הם האנשים האחראים.

בניח, שאנשים אלה יסלקו באורח-טסטורי ובדרכים לא-אנושיות, אדם מסויים, וזה יהיה מעשה אשר לא ייעשה. על כן, אני רוצה לדעת, מי הוא השולחן במדינה שאני יכול לפנות אליו ולומר לו, שהאנשים שהוא אחראי להם עשו מעשה סדום... לא איכפת לי אם יהיה זה שר המסדה, או שר הבטחון, או שר הבריאות וכו'. יהיה מי שיהיה, העיקר הוא לדעת את כתובת האחראים למעשים אלה.

(ב) כשאני יודע את כתובת האחראים, אזי אני יודע שאנשים אלה אחראים לשלום הצבור והמדינה. ע"י כך אני מבטיח, שהסירות עוסק רק בדברים שלשמן הוא קם. מטום כך אינני מדבר על מכסיר ההאזנה; אינני בא בטענה אותה טען חבר הכנסת פרי, ששר המסדה מחפה על ענין המכסיר. מי יודע, אולי במקרה זה השר היה צריך לחפות על הענין.

היו"ר נ. חת:
חבר הכנסת פרי סיכם, שהוועדה איננה מקבלת את דברי שר המסדה, ואילו אתה, חבר הכנסת חזני, לא סיכמת דבר בענין זה.

ס. חזני:
אין לי מה לסיכם בענין זה. ובמקרה זה אני חוויתי את דעתי.

א. כלפון:
אני מציע, שאנו מקבלים את הדו"ח של שר המסדה.

ח. לנדאו:
חבר הכנסת חזני העלה את הבעיה בצורה הנכונה.

אני אומר, טבעיה זו לא הועלתה במלוא חריפותה. אני זוכר אותה ועדה שקמה בעד נאמנותם של עובדי המדינה, ואשר לפני כן היו פקידים הממסלה המנטורית. חברי הוועדה היו מקבלים דפורטים על כל פקיד ופקיד. פר פנקס המנוח היה יו"ר ועדה זו, ופתאום היה מציע את הצעתו ופוסק בענינים. שאלתיו: על סמך מה אתם מניחים את הנחותיכם בצורה זו? הוא ענה, כי איננו יכול לומר דבר בענין זה.

כלומר, כבר אז היה קיים ה"ס"י. אין לי ספק בכך, שבמקרה זה הייתה בעיה להאזין ולדעת מה נעשה אצל אחרים. אני יודע מקרה, שנסעו אחרל חבר כנסת מסויים, במסך סעתיים רצופות, ואף עצרו אותו. אתן לכם דאיה לכך, שאיס ספא"י בא אלי ואמר לי: דע לך שמאזינים לסיחותיך הטלפוניות.

אני טוען כי למטלה יש זכות כזו, וכי בכל העולם קיימים ארגונים חשאיים, כמו אר.בי.אי, הסקוטלנד-יירד ועוד. וכאן אתה יודע מי הם האנשים האלה, ומסי תתבע אחריות וכד'.

אני יודע שקיים קשר. בין המסדה, ואינני רוצה שהשר יראה איזו שהיא פגיעה אם אומר, שיהיה טבעי אם הוא לא יענה בענין זה.

אני מציע, שלא נקבל את הודעת השר וסלא נסתפק בה. לעומת זאת, אני מציע שבחליט להעלות את בעיית ה"ס"י בוועדה ונבקבל אינפורמציה בענין זה ע"י ראש הממסלה, והוא אולי יסביר לנו או ישכנע אותנו שקיום ה"ס"י הוא לטובת המדינה, ורק אז נסקול בדבר.

אני מסכים: 1) לא לקבל את ההסברה שנמסרה ע"י סר המטטרה; ב) הוועדה מחליטה להעלות על סדר-יומה את ענין ה"ס"י", או קיום המטטרה החשאית, ולהזמין את ראש המטטלה על סנת לקבל אינפורמציה על בעיה זו.

ט. ארם:

יש לפעמים שהמטטרה נוחלת כשלון, ואפילו מפסד להגדיר אותה ככשלון טרגי. הנה כמה מקרים שהמטטרה לא הצליחה לגלותם: הפצצה שהוטלה בדירתו של פנקס המנוח; ההתפוצצות בבנין הצירות הסובייטית. והכשלון הזה - טאולי המטטרה היתה מעוצינת בו - של מכשיר ההאזנה. כשלון זה היה מבלתי במקצת: המטטרה מצאה את האנשים, והאנשים ישנם; והנה, הם טוענים, כי הם באו "להרגיז". הרי המטטרה איננה עוסקת בעניינים כגון אלה, באופן טורטלי. האם אותם האנשים באו "להרגיז" את ארבעת הכתלים במסדרון של יערי? לפיכך אני אומר, כי זהו השם את המטטרה ללעג וקלס, ואין להאמין למטטרה, אם זה היה חיפוי או לא חיפוי. כולם יודעים את אשר קרה.

כסלון

עובדה היא, שעם הסוטריום התפרץ רק אלמוני אחד. וכשהמטטרה רואה שמתפרצים אנשים, אז פעולתה הראשונה היא, שהיא דורסת טהאבטים יזונו מן המקום, ולא להיכנס למקום המקרה. במקרה זה, נכנס אותו איש, ניגס לסולחן, התכופף, ועסה מה שעסה, ואף אחד מהנוכחים לא דאה אותו.

פרטה זו לא נסתיימה, והיא נותנת יסוד למחשבה, שהמטטרה נתנה חיפוי. ואני אומר שאין פסע יותר חסור מזה שהמטטרה נותנת חיפוי על מקריב כגון אלה.

לאחר מה שסמענו מפי סר המטטרה; אנו חושבים כי פרטה זו לא נסתיימה. אנו מציעים להזמין את סר הבטחון ובטאל אותו על ענין זה.

ע. אסף:

חברי הכנסת חזני ולנדאו קבעו עובדה שקיימת מטטרה חשאית. מכיון שהם קבעו את העובדה הזו, אזי הם מסיקים מסקנות. כמו כן, הם קבעו שיש צורך לדעת מי הם האנשים האחראים למטטרה זו. נכון, הוועדה רשאית לדרוש הסברות בשטח זה. אולם, אני על כל פנים, אינני סותף לקביעת העובדה הזו; היא איננה ידועה לי; לא שמעתי ראיות מסום שאני מקבל את הודעתו של סר המטטרה; ואין לי כל ספיקות בהודעתו זו.

בכלל לא טובן לי, מדוע חבר הכנסת יערי, הנוגע בדבר, לא הסתתף בענין זה. הוא היה בכנסת ולא הסתתף בדיון זה. זהו אחד הדברים הבלתי-טובנים לי.

היה

אני אומר, סלר חבר הכנסת יערי/סותף בקביעת העובדות, יתכן שהייתי מצטרף למסקנות. על כן אני מציע, שוועדת הפנים תקבל את הודעת סר המטטרה ותעבור לסדר היום.

סר המטטרה נ. סיטרית:

ברצוני לציין, בראש וראשונה, שבדבריהם של חברי הכנסת פרי וארם יכולים לשמש פיליטון. הם יכולים לטעון שכל דבר נעשה מבחינה פורמלית; אך אם הדברים נעשים מבחינה לא פורמלית - אזי יש דברים בגו. מדוע אין איש יכול להסביר לנו - וזהו אחד הדברים המביאים ביותר והמעוררים חסדות - מדוע החזקתם 4-5 שעות אנשים, ולא הודעתם זאת למטטרה? מה מנע מכם? למסור על הסבוכינה? מדוע אתם נבאים בדברים שבדמיון? הרי יכולתם לוטר: הנה הסבוכינה. ואז היה מקום לחקירה. אולם, כאשר אתם מסתירים את העיקר, שעליו סובב הציר, - אנו יכולים לעשות ולא כלום.

אל הדברים האלה שמעתי או קראתי בעתון "על-המסמר".

זאת ועוד: חבר הכנסת יערי, שהוא עומד בראש
ענין זה, איננו אומר ולא כלום בענין זה. גם דבר זה אומר דרסני.

חבר הכנסת פרי, התפלגתם לשלוש קבוצות, והאחת
אוכלת את השניה. מדוע תחסוד בסוטרים הללו, ולא תחסוד באנשים היודעים מה
זה "גסטפו", "נ.ק.ו.ד." וכו'...? מדוע אתה רוצה שאצטרף לדעתך? האמן
לי, כי אין המסטרה יודעת שום דבר חוץ ממה שקראה מתוך העתונות.

אתה מזכיר את אותו ציבילי; אינני יכול להתווכח
אתך אם הוא "ס"י" או לא "ס"י". היה גם ברונסטיין, ואתה יכול
לחקור אותו. גט אליו, אתן לך את כתובתו, וחקור אותו בענין זה.

אין לי יותר ממה שיש לפני: המסטרה חקרה את
הנאשמים - והם לא גילו מאומה; ערכה חיפוש בביתם - לא נמצא דבר. ופה
אתם דורשים ממני שאומר לאנטי, כי הם סקרנים. כיצד אתם דורשים זאת ממני,
כאשר אין לי : במה להיאחז?

חבר הכנסת פרי, אני אומר לך, כי ידעת את
הדברים הללו רק מתוך העתונות.

בענין ה"ס"י": אינני יודע שום דבר בענין זה.
זוהי זכותכם לדון בדבר, ולדרוש אינפורמציה בענין זה. אך זאת אומר, כי
מעולם לא עלתה בעיה זו על טולחן המסילה - ואני נמצא במטילה מסיבה זאת.

היו"ר נ. חת:
אני מסכים עם סר המסטרה: הדברים שנאמרו ע"י
חברי הכנסת חזני ולנדאו, הם בחזקת שמא ולא ברי.

אנו נסכם את הדברים בענין זה בישיבה הקרובה.

הישיבה נבעלה בטעה 16.15.